

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/29/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

69/2015. (II. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2014. január 16-án előterjesztett **panaszát** a 2015. február 26-án megtartott zárt ülésén született döntése alapján

átteszi

az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2014. január 16-án foganatosított rendőri intézkedés (szolgálati fellépés módja, igazoltatás, az adatrögzítés módja), az azonosításra vonatkozó kötelezettség elmulasztása, valamint a hangnem miatt aznap elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testülethez. A panaszos a beadványát 2014. január 28-án postai úton is megerősítette.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2014. január 16. napján a Budapest K* Pályaudvarról, 10 óra 30 perckor induló intercity vonaton utazott. A vonaton a MÁV jegyvizsgálója G* környékén jutott el a panaszoshoz és kérte el menetjegyét ellenőrzés céljából. A panaszos készségesen átadta a jegyet és a levelező tagozatos diákigazolványát, ami 50%-os utazási kedvezményt biztosít részére. A jegyvizsgáló meg akarta büntetni a panaszost, mivel nem lakóhelyétől (V*ól) kérte a kedvezményes menetjegyet, hanem a K* Pályaudvartól, ahol ténylegesen megkezdte az utazást. A panaszos próbálta bizonygatni, hogy

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

a jegypénztáros hibázott, mert a jegykiadásnál nem figyelmeztette őt, míg a panaszos jóhiszeműen vásárolta menetjegyét.

A panaszos nem volt hajlandó átadni személyes okmányait a jegyvizsgálónak, nehogy – álláspontja szerint jogtalanul – megbüntesse. A jegyvizsgáló végül a szomszéd vonatfülkéből áthívott egy szolgálaton kívüli rendőrt. A rendőr nem helyezte magát szolgálatba, nem mutatkozott be, nem mondta meg a panaszosnak, hogy melyik rendőri szerv hivatalos állományaiba tartozik, továbbá nem adott tájékoztatást a rendőri intézkedés okáról. A rendőr csak annyit kérdezett: „Készenléti Rendőrség, mi a probléma?”, illetve felmutatott egy jelvényt, amin azonban jelvényt szám nem szerepelt. A panaszos elmondta, hogy a MÁV jegyvizsgálója jogosulatlanul akarja őt megbüntetni.

A rendőr ettől kezdve arrogánsan beszélt a panaszossal, modortalanul kérte el személyi igazolványát és lakcímkártyáját, de a panaszos annak eleget tett. A rendőr jogszerűtlenül, egy, a jegyvizsgáló füzetéből kitépelt papírra írta fel a panaszos adatait, holott egy „zöld színű okmányra” kellett volna feljegyeznie, illetve azt is csak a panaszos beleegyezésével tehetett volna meg.

A rendőr azt mondta a panaszosnak, hogy postai úton fog csekket kapni a szabálysértés elkövetése miatt. A panaszos véleménye szerint azonban a helyszínen kellett volna azt a rendőrnek átadnia, ha valóban jogsértést követett el. A panaszos azonban a helyszínen semmit nem írt alá, és semmilyen iratot nem kapott.

A panaszos az intézkedést követően azt mondta a rendőrnek, hogy jogszerűtlenül intézkedett vele szemben, ezért elkérte adatait, illetve kilátásba helyezte, hogy feljelenti őt az ügyészségen. A rendőr az adatait némi habozás után megadta a panaszosnak. *(a rendőr igazolványszáma: * a Készenléti Rendőrség * alosztályának beosztottja).*

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszossal szemben fellépő rendőr a Készenléti Rendőrség Rendészeti Igazgatóság Bevetési Főosztály IV. Bevetési Osztály * Alosztályának r. törzsőrmester beosztottja (S.T.).

Jelentésében a r. törzsőrmester előadta, hogy 2014. január 16-án, szolgálata befejezését követően az 512-es számú Borsod InterCity vonattal utazott haza Budapestről Sz*. Budapest állomást elhagyva, 10 óra 50 perckor P. L. jegyvizsgáló azzal kereste meg őt, hogy egy személy (a panaszos) levelezős diák kedvezménnyel utazik a vonaton, de nem a lakhelye és az iskola közötti szakaszra, hanem egy köztes állomáson vásárolt kedvezményes menetjegyet. A MÁV Zrt. üzletszabályzata szerint így azonban nem vehető igénybe az 50%-os utazási kedvezmény, ezért a jegyvizsgáló pótdíjat akart kiszabni, amit a panaszos nem volt hajlandó megfizetni. A panaszos „emelt hangnemben” fejezte ki elégedetlenségét, adatait nem volt hajlandó megadni, így a jegyvizsgáló megkérte a rendőrt, hogy igazoltassa.

A r. törzsőrmester a napszaknak megfelelő köszönést követően neve, szolgálati helye közlésével, szolgálati igazolványa és jelvénye felmutatásával szolgálatba helyezte magát, és intézkedés alá vonta a panaszost. A panaszos kérdésre elmondta, hogy aznap vásárolta a jegyet Budapest K* Pályaudvaron, ezt a jegyet így adták ki neki, nem hajlandó pótgjegyet váltani, mivel jogtalanak érzi a jegyvizsgáló intézkedését.

A panaszost a jegyvizsgáló időközben tájékoztatta arról, hogy mivel jár a rendőri intézkedés és a vasút által ezután kiszabott büntetés. A panaszos nemtetszését fejezte ki az intézkedés miatt, és kérte, hogy a rendőr és a jegyvizsgáló is újból igazolja magát, és közöljék vele az igazolványszámait. A panaszos kérésének mindkettlen eleget tettek. A panaszos ezt követően azt mondta, hogy „lesz még ennek következménye”, panasszal fog élni mindkettőjük intézkedése ellen, és az újságban is fognak szerepelni, illetőleg majd megtudják, hogy a panaszos kicsoda, „mit képzelnek” magukról.

A rendőri intézkedés során a r. törzsőrmester megkérdezte a panaszost, hogy hozzájárul-e ahhoz, hogy lakcímére vonatkozó adatait a jegyvizsgáló részére átadja, amire igenlő választ adott. Ezt követően a r. törzsőrmester a panaszos adatait átadta a jegyvizsgáló részére, illetve megadta saját nevét, jelvénytisztségét és szolgálati beosztását is a MAV dolgozónak. A jegyvizsgáló az intézkedésnél végig jelen volt.

A r. törzsőrmester tájékoztatta a panaszost a panasztétel lehetőségéről, amit tudomásul vett.

A rendőr a foganatosított intézkedést a Készenléti Rendőrség ügyeletének jelentette 11 óra 15 perckor, továbbá a panaszos adatait telefonon, a Hungária Központon keresztül leellenőrizte; a panaszos a körözésben nem szerepelt.

2) A Testület megkeresése alapján a r. törzsőrmester utóbb készített jelentésében az alábbiakkal egészítette ki az állásfoglalás II. rész 1) pontja szerinti nyilatkozatát.

Az intézkedés megkezdése előtt – a fentebb részletezett formaiságok mellett – közölte a rendfokozatát és az intézkedés okát is. A rendőr azt közölte, hogy a jegyvizsgáló felkérése alapján intézkedik a panaszossal szemben, mivel – a jegyvizsgáló elmondása szerint – jogtalanul veszi igénybe az utazási kedvezményt, illetve a MAV dolgozó kérésére nem hajlandó magát igazolni.

A r. törzsőrmester a hangnem kapcsán úgy nyilatkozott, hogy a panaszos már az intézkedés kezdetén emelt hangnembben reagált a rendőri intézkedés megkezdésére, illetve az ellen nemtetszését fejezte ki. A panaszos a határozott és ellentmondást nem tűrő rendőri felszólítást értékelte „arrogáns” hangnemnek, modortalan fellépésnek.

Az adatrögzítés kapcsán – a Testület megkeresésére – a r. törzsőrmester úgy nyilatkozott, hogy hivatalos igazoltató lap (RK lap) nem volt a táskájában, ezért mind a panaszos, mind a jegyvizsgáló adatait egy papírra rögzítette.

A panaszos részére azért nem szabott ki helyszíni bírságot a rendőr, mivel az általa elkövetett cselekmény a MÁV üzletszabályzatát sértette, így a jegyvizsgáló szab ki pótdíjat, büntetést. A rendőri intézkedés során és azzal kapcsolatban a panaszos nem kapott iratot, illetve a rendőr nem íratott alá vele semmit.

3) A Készenléti Rendőrség parancsnoka tájékoztató levelében az állásfoglalás II. rész 1)-2) pontjában foglaltakhoz képest az alábbi többletinformáció szerepel.

A r. törzsőrmestert a jegyvizsgáló kérte fel intézkedésre, a fentebb megjelölt okból. A rendőr az emelt hangnemű kommunikációra határozott felszólítással és fellépéssel reagált; az intézkedés végrehajtása mellett figyelemmel volt az arányosság és a fokozatosság elvére is, amikor a határozott felszólítás mellett döntött.

A r. törzsőrmester a szolgálati helyéről polgári öltözetben utazott állandó lakhelyére, ezért nem rendelkezett a helyszínen igazoltató lappal. Az intézkedésben érintett személyek adatait egy papírra rögzítette, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (3) bekezdése alapján, valamint a MÁV-START Zrt. és a Készenléti Rendőrség között a vasúti közlekedés biztonságának fenntartására, javítására létrejött együttműködési megállapodás III. Fejezetében foglalt jelentésírási kötelezettségre való tekintettel.

A Készenléti Rendőrség parancsnokának tájékoztatása szerint az igazoltatás végrehajtása során a vezető jegyvizsgáló tájékoztatta a panaszost az eljárás menetéről. A rendőri intézkedés a személyazonosság megállapítására irányult, további rendőrségi eljárás lefolytatására nem volt szükség.

4) A rendőrség továbbította a Testület részére a jegyvizsgáló által kiállított, a MÁV-nál rendszeresített eseményjelentő lapot is. A dokumentum megismétli, hogy a panaszos a diákigazolvánnyal nem a megfelelő viszonylatban utazott, így a jegyvizsgáló menetjegykiegészítést szeretett volna alkalmazni, de a panaszos az adatait nem volt hajlandó megadni. A jegyvizsgáló ezért rendőri intézkedést kért.

III.

A panaszos sérelmezte beadványában a rendőr szolgálati fellépésének módját (azonosítás elmulasztását, az intézkedés oka és célja közlésének elmaradását), az igazoltatását, az adatainak rögzítése módját (azt, hogy nem igazoltató lapra történt meg), valamint a rendőr által használt hangnemet.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez való jogát, továbbá a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként vizsgálta, hogy a rendőri fellépés (szolgálatba helyezkedés) jogszerűen történt-e.

A panaszos beadványában előadta, hogy vonaton utazott, amelyhez kedvezményre jogosító diákigazolványát használta fel. Közte és a jegyvizsgáló között vita alakult ki amiatt, hogy jogosult volt-e a panaszos meghatározott viszonylatban a kedvezmény igénybevételére. Emiatt, illetve a panaszos személyazonosságának megállapítása érdekében kért a jegyvizsgáló rendőri intézkedést.

A rendőrség által megküldött dokumentumok szerint is a jegyvizsgáló kérte fel a szolgálaton kívüli rendőrt intézkedésre, a panaszos igazoltatására.

Az Rtv. 2. §-ának (2) bekezdés a) pontja alapján a rendőrség a feladatának ellátása során együttműködik [...] a gazdálkodó szervezetekkel [...].

Az Rtv. 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha közbiztonságot és közrendet sértő vagy veszélyeztető körülményről tájékoztatják. A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok egybevágnak abban a tekintetben, hogy a jegyvizsgáló a panaszos személyazonosságának megállapítása érdekében kérte a segítséget. Továbbá sem a panaszbeadványból, sem a rendőrségi dokumentumokból nem derül ki olyan körülmény, hogy az intézkedés időpontjában a r. törzsőrmester ne lett volna intézkedésre alkalmas állapotban.

A Testület álláspontja szerint a rendőrségnek fennállt az intézkedési kötelezettsége, illetve a r. törzsőrmester jogosult, egyben köteles is volt magát szolgálatba helyezni, és fellépni a MÁV dolgozó segítségkérése miatt.

2) A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a rendőr nem azonosította magát, illetve nem közölte a rendőri intézkedés okát és célját, továbbá a felmutatott jelvényen a jelvéyszám nem szerepelt.

A Testület a panasz ezen része vonatkozásában az alábbi megállapításokat teszi.

a) Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A szolgálati fellépés módját a Szolgálati Szabályzat 5. §-a részletezi. Annak (1) és (2) bekezdése szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel az előzőekben meghatározott intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Az intézkedő r. törzsőrmester eredeti jelentésében szerepel, hogy a napszagnak megfelelő köszönést követően neve, szolgálati helye közlésével, valamint szolgálati igazolványa és jelvénye felmutatásával szolgálatba helyezte magát – azaz az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerinti módon –, és intézkedés alá vonta a panaszost. A Testület megkeresése alapján utólag elkészített jelentésben megismételte a r. őrmester a fentieket.

A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőr az intézkedés kezdetén eleget tett-e az azonosításra vonatkozó kötelezettségének, ezért e tekintetben a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem volt megállapítható.

b) Az Rtv. fentebb említett 20. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy a rendőri intézkedés megkezdése előtt a rendőr minden esetben köteles az intézkedés tényét és célját is szóban közölni.

A r. törzsőrmester első (eredeti) jelentésében nem szerepel, hogy az intézkedés okát közölte, és ha igen, milyen tájékoztatást adott. Utóbb, a Testület megkeresése alapján készített jelentésében ugyanakkor az szerepel, hogy megjelölte az intézkedés okát, illetve azt a tájékoztatást adta a panaszosnak, hogy a jegyvizsgáló felkérése alapján intézkedik vele szemben, mivel jogtalanul veszi igénybe az utazási kedvezményt, illetve nem hajlandó magát igazolni a jegyvizsgáló felé. A Készenléti Rendőrség parancsnokának tájékoztató levelében is ezen ok szerepel.

A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok közül egyiket sem találta meggyőzőbbnek, ezért rendőri mulasztást nem tudott megállapítani, ezzel összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

3) A Testület vizsgálta a panaszos igazoltatásának jogszerűségét és adatainak rögzítését, tekintettel arra, hogy a panaszos sérelmezte, hogy a rendőr csak egy füzetből kitépett papírra írta fel adatait, illetve azt is csak a panaszos beleegyezésével tehetné volna meg.

A r. törzsőrmester eredeti jelentése a panasz ezen részével összefüggésben azt tartalmazza, hogy az intézkedés során megkérdezte a panaszost, hozzájárul-e a lakcímeire vonatkozó adatainak a jegyvizsgáló részére történő átadásához, amire a panaszos igennel felelt. Az utóbb készített jelentésben pedig az szerepel, hogy a panaszos (és a jegyvizsgáló) adatait egy papírra rögzítette, mivel RK lap nem volt táskájában. A Készenléti Rendőrség parancsnokának tájékoztató levele tartalmazza, hogy a r. törzsőrmester a szolgálati helyéről, polgári öltözetben utazott lakhelyére, ezért nem rendelkezett igazoltató lappal. Az egyéb papírra rögzítés az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése alapján, illetve a MÁV-START Zrt. és a Készenléti Rendőrség között a vasúti közlekedés biztonságának fenntartására, javítására létrejött együttműködési megállapodás III. Fejezetében foglalt jelentésírási kötelezettségre való tekintettel történt meg.

a) A rendőr segítségnyújtási kötelezettségét az Rtv. 24. §-a szabályozza. Annak (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget [...] megadni. Ugyanezen törvényhely (4) bekezdése szerint a rendőrt a jogainak érvényesítése végett bárki felkérheti más személy igazoltatására. Ha az igazoltatást kérő valószínűsíti, hogy az igazoltatáshoz jogos érdeke fűződik, és a személyazonosságát igazolja, a rendőr a kérést teljesíti. Az igazoltatott adatait – a 24/A. § (1) bekezdésében foglaltakat kivéve – a rendőrkapitányság adja ki az igazoltatást kérőnek, ha az adatokhoz fűződő jogosultságát hitelt érdemlően igazolja. Az említett 24/A. § pedig azt rögzíti, hogy a rendőrt a feladatkörében eljáró, a Btk.-ban meghatározottak szerinti hivatalos vagy közfeladatot ellátó személy (a továbbiakban együtt: igazoltatást kérő) felkérheti más személy igazoltatására, feltéve, ha az igazoltatást kérő e minőségét igazolja. Ha az igazoltatást kérő igazolja, hogy az adatok a hivatali vagy közfeladatának teljesítéséhez szükségesek, úgy a rendőr az igazoltatást követően a helyszínen átadja részére az igazoltatott személy személyazonosító adatait, valamint – amennyiben az igazoltatott személy ehhez hozzájárul – a lakcíme, értesítési címére vonatkozó adatokat.

Jelen ügyben a MÁV jegyvizsgálója kérte fel a vonaton utazó r. törzsőrmestert a panaszos igazoltatására. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 459. §-ának (1) bekezdés 12. n) pontja szerint közfeladatot ellátó személy a közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezetnél végrehajtói feladatot ellátó személy e tevékenysége során. [2/2014. (VII. 7.) BK vélemény 1. pontja szerint a Btk. említett törvényhelye szerinti közösségi közlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezet fogalma alatt a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény szerinti, közszolgáltatási szerződés alapján, menetrend szerint végzett vasúti, közúti és vízi személyszállítási közszolgáltatást végző gazdálkodó szervezetet kell érteni.]

Az Rtv. említett 24/A. §-a a közfeladatot ellátó személy feladata ellátásának elősegítése érdekében lehetővé teszi tehát, hogy a rendőr ezen személy felkérésére igazoltatást hajtson végre, továbbá részére a helyszínen átadja az igazoltatott személy adatait. A helyszínen

történő adatátadás lehetőségének biztosítása a rendőrség, illetve a közfeladatot ellátó személyek adminisztratív terheit csökkenti, a feladatellátásukat egyszerűsíti, ezáltal az eljárásukat gyorsabbá és hatékonyabbá teszi. Azonban az Rtv. szerint a rendőr főszabályként csak az igazoltatott személyazonosító adatait adja át az igazoltatást kérő részére (amennyiben az igazoltatást kérő e minőségét, valamint azt, hogy az adatok a hivatali vagy közfeladatának teljesítéséhez szükségesek, megfelelően igazolja), garanciális szabályként ugyanakkor az igazoltatott személy a lakcímére (értesítési címére) vonatkozó adatok rendelkezésre bocsátására nem kötelezhető, csak annak beleegyezésével adhatók át ezen adatok az igazoltatást kérő részére.

A Rtv. meghatározza, hogy amennyiben a közfeladatot ellátó személy kezdeményezi az igazoltatást, úgy a rendőr köteles az igazoltatott személyt a lakcímének, tartózkodási helyének az igazolására, vagy a lakcímére, tartózkodási helyére vonatkozó nyilatkozattételre felkérni. Ezen esetben a rendőr – a saját maga által kezdeményezett igazoltatástól eltérően – nem mérlegelhet, tehát minden esetben köteles felkérni az igazoltatott személyt a lakcímadatok igazolására. A rendőr ezen kötelezettsége ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a lakcímadatokat kötelezően át kell adnia az igazoltatást kérőnek, mivel ezen adatok az Rtv. 24/A. §-ának (1) bekezdése alapján csak az igazoltatott személy beleegyezésével adhatók át. Amennyiben az érintett nem járul hozzá az adatátadáshoz, úgy ezen döntését tiszteletben kell tartani, az adatok kiadását kikényszeríteni nem lehet, vele szemben szankciót nem lehet alkalmazni.

Tekintettel arra, hogy a panaszbeadvány nem tartalmazza azt, hogy a panaszos nem akarta megadni a lakcímére vonatkozó adatait, illetve a rendőrségi iratok is arról számolnak be, hogy a panaszos hozzájárult ezen adatok jegyzőkönyvi részére történő átadásához, **a Testület megállapította, hogy az igazoltatás jogszerűen történt, az nem sértette a panaszosnak a személyes adatok védelméhez való jogát.**

b) A panasz azon része tekintetében, hogy az igazoltatás során nem igazoltató lapra történt az adatrögzítés, a Testület az alábbiakat tartja szükségesnek megjegyezni.

Az Rtv. 29. §-a tartalmazza az igazoltatásra vonatkozó szabályokat. Annak (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani, b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazoltat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel. A 29. § (2) bekezdése szerint az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A 29. § (3) bekezdése pedig arról rendelkezik, hogy amennyiben további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják, az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, az igazoltatás helyét,

idejét és okát, valamint – az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott felkérés teljesítése esetén – az igazoltatott személy lakóhelyét, tartózkodási helyét.

A Szolgálati Szabályzat 25. §-a tartalmazza továbbá az igazoltatásra vonatkozó szabályozást. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága vagy az igazoltatott személyazonossága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel, felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, valamint - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban vagy az okmány-nyilvántartásban. A (2) bekezdés szerint az igazoltatás során meg kell állapítani az igazoltatott személyazonosságát, és – akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltató lapon rögzíteni kell az igazoltatottnak az Rtv. 29. § (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát. A (3) bekezdés szerint az Rtv. 24. § (4) bekezdésében meghatározott intézkedéskor a rendőr a szolgálat befejezését követően haladéktalanul írásos jelentést tesz, amely tartalmazza az igazoltatással érintett személynek az Rtv. 29. § (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait.

Jelen ügyben az intézkedő rendőr nem volt szolgálatban, a jegyvizsgáló felkérésére helyezte magát szolgálatba. Nem várható el, hogy a civilben utazó rendőr magánál tartson hivatalos iratot (igazoltató lapot). A panaszossal szemben ugyanakkor a személyazonosság megállapításán kívül további rendőri intézkedés nem történt.

A Testület jelen esetben megállapította, hogy a rendőr azon cselekménye, miszerint nem igazoltató lapra rögzítette a panaszos adatait – tekintettel arra, hogy az igazoltatáson kívül más rendőri intézkedés nem történt – nem sértette a panaszos személyes adatok védelméhez való alapvető jogát.

4) A panaszos beadványában úgy nyilatkozott, hogy a rendőr azt közölte vele, miszerint postai úton fog csekket kapni a szabálysértés elkövetése miatt. A panaszos a helyszínen semmilyen iratot nem írt alá, illetve semmilyen iratból nem kapott példányt.

A rendőrségi dokumentumok szerint sem kapott semmilyen iratot a panaszos, illetve az intézkedő r. törzsőrmester nem íratott alá vele semmit. Helyszíni bírságot sem szabott ki, mivel a panaszos cselekménye a MÁV Üzletszabályzatát sértette, így a jegyvizsgáló jár el vele szemben. A rendőrség ugyanakkor nem rendelkezik további információval arról, hogy a jegyvizsgáló tett-e és milyen további helyszíni intézkedést a panaszossal szemben.

A Testület a rendelkezésére álló információk alapján megállapította, hogy a rendőri tájékoztatás tekintetében a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.

5) A panaszos előadta, hogy az intézkedő rendőr arrogánsan beszélt vele, modortalanul kérte el iratait.

A r. törzsőrmester elsődleges jelentésében az szerepel, hogy a panaszos nemtetszését fejezte ki az intézkedés miatt, illetve közölte azt is, hogy mind a rendőr, mind a jegyvizsgáló irányába „következményeket” helyezett kilátásba, „az újságban fognak szerepelni” mindketten, illetve majd megtudják, „kicsoda is a panaszos”. A r. törzsőrmester az utóbb készített jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a panaszos már az intézkedés kezdetén emelt hangnemben reagált a rendőri intézkedés megkezdésére, az ellen nem tetszését fejezte ki. A rendőr ezzel szemben határozott és ellentmondást nem tűrő rendőri felszólítással lépett fel.

A Testület a panasz ezen része tekintetében utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekben túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület az intézkedő rendőr hangneme, viselkedése tekintetében az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért az Rtv. hivatkozott rendelkezésének megsértése miatt a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszossal szemben történt rendőri fellépés, a panaszos igazoltatása és adatainak rögzítése jogszerű és indokolt volt. Az intézkedő rendőr azonosításra vonatkozó kötelezettségének teljesítése, továbbá a panaszossal szemben tanúsított hangnem tekintetében jogsérelem nem volt megállapítható. A fentiek alapján az Rtv. 93. § (2) bekezdése szerint a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2015. február 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET